

AUGUST 2010

Kinnistuomanikud võiksid juba talveks ettevalmistusi teha

Nüüd, kui lume tulekuni on veel mõned kuud aega, on kinnistuomanikel õige aeg teeäärde oma kinnistu piires korda teha.

Möödunud talvel takistasid paljudes kohtades lumetõrjet tee ääres kasvav võsa ja liiga madalal asuvad puuoksad.

Traktorid on kallid ja üks lõhutud peegel maksab tuhandeid kroone.

Kuna vallavalitsus tellib teede lumest lahtilükkamise põhiliselt ettevõtjalt, siis kujunevad teenuse hind ja tingimused läbirää-

kimiste teel.

Igal juhul soovivad teenuse osutajad, et teede äärtes ei kasvaks võsa ja teeäärsete puude oksad ei kasvaks madalamal kui kolm meetrit.

Need tööd on enamikule kinnistuomanikest jõukohased ja praegu on veel selleks aega.

Heaperemehelikud kinnistuomanikud võiksid teha kõik endast oleneva, et lumetõrje toimuks talvel ladusalt.

ALEKS PAI

Politsei palub abi Osula suvemajas vargil käinute leidmisel

1. juuli ja 6. augusti vahel on sisse murtud Osula kaupluse vastas asuvasse Illari Kikkase suvemaja ja kõrvalhoonesse.

Neist hoonetest on ära võetud järgmised esemed: Oleo-Mac võsalõikur, elektriline lauasaag, elektriline saeketiteritaja, elektriline kettsaag, nelja liigendiga alumiiniumredel, hõbedane kummipaak, autoraadio-CDmängija, digitaalne nihkkaliiber, aiakäru ja veel mõningaid

esemeid.

Varastatud esemete täpsed nimetused ja tunnused on väljaselgitamisel.

Kui keegi teab midagi või kedagi seoses selle vargusega, siis palume kahtlustest teada anda tel 766 8248.

TALIS THAL,

Lõuna prefektuuri kriminaalbüroo Võru kriminaalteenistuse jälitusametnik

Augustitorm tegi Sõmerpalu vallas kahju miljoni krooni eest

AARE HOLLO, vallavanem

8. augustil Eestit räsitud võimas äikesetorm ei jätnud puutumata ka meie väikest valda. Torm murdis puid ja rebis katuseid, mõnel pool (näiteks Liiva külas) lendasid ka kasvuhooned.

Elektriliinid said nii palju kahjustada, et nende taastamine võttis mitu nädalat aega. Viimased liinid tehti korda Utsali ja Keema külas.

Sõites pärast tormi vallas ringi, et saada tormikahjustustest ülevaadet, panin Sulbis tähele, et külaelanikud tegutsesid tormi tagajärgede likvideerimisel ühtse meeskonnana.

Mõned külamehed olid abis sae, mõned traktoritõstukiga.

Keegi ei pidanud paljaks appi tulla, et ühiselt tegutsedes tormikahjustused kiiresti kõrvaldada.

Torm rebis Sulbis ridaelamult katuse, uue katuse panemiseks kulub 250 000 krooni.

Kiirest tegutsemisest oli palju kasu, sest sõiduteedele oli murdunud hulk puid. Suur tänu kõigile, kes Sulbis abiks olid!

Sulbis tekitas torm ka meie valla kõige suurema varalise kahju: ridaelamult lendas katus maha. Elamule uue katuse panek maksab elanikele umbkaudu 250 000 krooni, sest kahjuks oli hoone kindlustamata. Seepärast rõhu-

tan siinkohal eluhoonete kindlustamise vajalikkust: polnud see torm esimene ega jää ka viimaseks. Ka suurem osa teistest meie vallas kannatada saanud hoonetest oli kindlustamata. Terve valla peale tekitas torm varalist kahju (hoonetele ja metsale kokku) umbes miljon krooni.

Vallavalitsus abistab kannatada saanud elumajade elanikke rahaga: Sulbi

ridaelamu katuse kordategemist toetab vald 40 000 ja ühe elumaja katusepanekut 3000 krooniga.

Kõrvalhoonete taastamist pole vallal kahjuks võimalik toetada.

Kui torm tulevikus kahju teeb, palume sellest alati ka vallavalitsust informeerida: ülevaade kahjustest aitab abi paremini planeerida.

Aidake Urvaste kihelkonna kohapärimusraamatu jaoks pärimuspaiku otsida!

Eesti rahvaluule arhiiv annab lähiajal välja raamatu Urvaste kihelkonna kohapärimusest.

Kohapärimus on iga sugune teadmine, mis on seotud mingi kohaga maastikul – kivi, mäe, mõisaga jne, aga ka inimestega, kes sel maastikul toimetavad ja oma suhet sellega peegeldavad. Kohapärimus hõlmab vanu muistendeid, aga ka nüüdisaegseimat suhtumist oma ümbruskonda.

Raamatus on jutud siitkandi paikadest, mis on kõneldud ja kirja pandud enam kui sajandi jooksul. Vanemast ajast pärit jutte tänapäeva inimene enamasti tõena ei võta. Aga kindlasti on olemas paigad, millest vana jutt kõneleb.

Üks huvitav raamat peaks kindlasti sisaldama ka pildimaterjali. Ja siit algavadki mured.

Urvaste kohapärimusraamatu koostajana tean, et palju on kirja pandud põnevaid lugusid. Veel rohkem on neis kirjeldatud kohti ja nimetatud paiganimed, aga tihti pole teada, kus teha foto või kaardile täpp panna. Seepärast tuli sel suvel teha välitöid.

Nüüd pean ütlema, et palju kohti on tänu Sõmerpalu valla rahvale üles leitud ja kaardile kantud. Aitajate nimekiri läheks siinkohal liiga pikaks. Aitäh kõigile!

Endiselt on aga paiku, mille asukoht on jäänud lahtiseks. Minul tuleb edasi liikuda kihelkonna lõunaossa ja paljude teadlike inimestega jääb suhtlemata.

Siit palve: allpool on nimekiri paikadest, mida ei õnnestunud leida. Kohakirjeldustes on motiive rahvajuttudest, andmeid kogumisajast, arhiivitekstis

esinev kohanimi on esitatud paksus kirjas.

Kahjuks on mõned paigad ka hävinud või maastik tundmatuseni muutunud. Ometi on koht, kus loodusobjekt asus, maa peal alles.

Minu ja ilmuva trükise jaoks oleks väga tähtis ka kindel teadmine, et objekt on hävinud, aga saab määrata koha maastikul, kus ta kunagi asus.

Info eest vanade fotode kohta olen eriti tänulik.

Ootan teavet järgmiste objektide kohta:

- Ohvrikivi Kinetski talu maal.
- Suured tammed Kärgula mõisa all, kuhu vanal ajal ohvreid toodud (vt ka järgmine punkt: võimalik, et jutus on säilinud mälestus kunagisest mõisa asukohast Pulli küla maal).
- Jõe äärde umbes Kärgula

algkooli kohal on käidud palvetama ja ohverdama.

• **Vaimu org** Tinnipalus Annuse metsas, kus on nähtud nägemusi.

• Ohvriallikas ja/või hilisem silmaläte Helsekivi lähedal: pärandkultuuriobjektina arvele võetud allikas pole ilmselt õige.

• **Nututarõ** Muugasilla kandis. 1939. aastal on vundamentikoht veel tunda olnud.

• **Tsukõlusõ läte** või **Tsukelus vann** Parinamäel: raviveekoht. Kohanimi on unustatud, ent poolesaja aasta eest on veel käidud tervisevett võtmas mäe järvepoolsele kaldale siloakude vastas. Leidsin seal mudase soone, kuhu on mõne aasta eest väike pütt sisse tehtud.

Kas keegi teab, kes püti tegi, või mäletab, kust on Osula ja Annemõisa rahvas ravivett võtnud?

• Sannasoo leidsime Alakülä rahvaga, ent millist paika seal on nimetatud **Sannasoo paluks**?

• Vallastele hukkamispaik Soe kõrtsi juures: koht on teada, aga ehk on kellelgi fotot sildist, mis seal veel 1970. aastate lõpul seisis?

• Ohvrikoht Sõmerpalus (võib-olla hoopis kuskil endise valla maal) jõe kaldal. Kohal olla kasvanud ohvritamm.

• Suur mänd Raudsepa krundi peal. 1939. aastal on veel alles olnud.

• **Marivarik** või **Variku Mari mänd** umbkaudu Hõimoja talu kandis.

• Kas keegi teab suurt pärna Räägu talu all jõe ääres? Võimalik, et juba 1939. aastal, kui sellest jutustati, oli puu hävinud.

• Kindlasti on juba 1927. aastal olnud hävinud kaks kivi: Utita veski lähedal tee

ääres lai madal kivi «**Mungamatus**» ja kõrge kivi Linna mäe mõisa lähedal, kuhu vana sõja ajal on varandust maetud.

• **Paopera lump** Hargi talu maal.

• **Suurtüki** või **Suuretüki mägi** Hargi talu maal.

• **Tutipalo** ja **Tutioja purre** kuskil Löödla, Linna mäe mõisa ja vana tee vahel. Tutipalo on olnud männimets, kus kasvas pohli, seal eksitas ja nähti nägemusi.

• Ja lõpuks **Jalakängmise mägi** ehk viimane mägi vana Vaabina valla rahva kirikuteel.

Kui keegi oskab aidata, olen tänulik.

Minuga saab ühendust kas tel 5595 2908, e-kirjaga valdo.valper@gmail.com või Eesti rahvaluule arhiivi kaudu.

VALDO VALPER

60 aastat ühiselt käidud teed

LIINA VALPER

Heinakuu 17. päeval võtsid Jaan (85) ja Hilja Reiman (82) Sulbis vastu õnnitlusi. Möödunud oli 60 aastat nende kooselu algusest. Briljantpaari õnnistas Urvaste kirikuõpetaja Üllar Salumets.

«Tegelik abiellumise kuupäev oli 15. juuli 1950.» ütleb Jaan. Oma sõnade kinnituseks toob ta lauale abielutunnistuse. Seal seisab kirjas, et tol päeval 60 aastat tagasi registreeriti Sõmerpalu valla TSN täitevkomitees 25aastase Jaan Reimani ja 22aastase Hilja Danieli abielu.

Dokument kannab vallaametniku Viive Määritsa (praegu Madisson) allkirja. «Ruumis tohtisime ainult meie olla. Külalised ootasid ukse taga.»

Nii Jaan kui ka Hilja on põlised Sulbi elanikud. Talulapsed mõlemad, üks küla ühest, teine teisest äärest. Mõlemad on käinud Kärgula koolis. Saksa aja lõpus põles koolimaja maha.

Sõda tõi rahvale palju kannatusi. Jaan Reiman pidi nende meeste saatust jagama, kes uue võimu silmis olid sõjas vales poolel. Olematu süü pidi ta lunastama Siberi vangilaagris. Pärast vangistuse lõppu tuli veel kaks aastat Sillamäel ehitustöid teha. Koju jõudis ta alles 1948. aasta lõpus.

Etendusepaarist sai pärispaar

Lähemalt said Jaan ja Hilja tuttavaks 1949. aastal, kui mängisid noori armastajaid – tollasepp Hansu ja kaunist saunamehe tütart Suti Miinat etenduses «Kosjakased».

Läks nii, et kunstitöde keerar elutöeks ja

Hilja ja Jaan Reiman oma briljantpulmapäeval.

Foto: Maidu Jaason

Jaanist-Hiljast saigi paar. Pulmad peeti Hilja kodus Metsa talus.

Tänavu juuli lõpus esitas Sulbi külateater laululaval sama tüki. Jaan ja Hilja olid palutud aukülalistena etendust vaatama.

«Külateater tahtis «Kosjakaski» meie pulma-aastapäeval mängida, aga ei jõudnud valmis. Mängiti kaks nädalat hiljem. Meie-aegne «Kosjakased» oli lauludega, lavastas andekas muusikamees Kalju Tolmof. Mängisime magasiadas. Sinna on nüüd Roosu talu ka Sulbi laululava ehitatud. Briljantpulma pidasime omaegses magasiadas, seal, kus kõik nooruses alguse sai,» seletavad Jaan ja Hilja.

Jaan Reiman töötas esiti viis aastat kolhoosi arveametnikuna, teist sama palju aastaid oli kodukolhoosi Tõusev Koit parteitu esimees.

Ta ütleb, et tööelu on kolhoosiga seotud. Loetleb: traktorist, viljakuivataja, laomees, mölder, brigadir... «Õppinud erialal ei olegi töötanud. 1943. aastal lõpetasin Tartu tööstuskooli elektrikuna. Vanem poeg Lennard on Tartu kut-

sehariduskeskuses meister, õpetab metallitööd,» lausub ta. Kümme aastat oli Jaan Reiman ridaelamu korteriühistu esimees.

Hilja Reiman alustas Kärgulas kooliõpetajana. Kuna koolimaja oli sõjatules hävinud, asus kool viies talutares laiali. 1950. aastate alguses, kui lapsed olid väikesed, sai Hiljast kolhoosi nädalase lasteaija juhataja. 14 aastat edendas ta kohalikku kultuurielu Kärgula rahvamaja juhataja ametis. Seejärel töötas veel tosin aastat lüpsjana. Tema tööd saatsid tänu ja tunnustus.

Jaan ja Hilja Reimani peres on üles kasvanud pojad Lennard (59) ning kaksikud Rein ja Raimo (57). Lapselapsi on kokku seitse ja lapselapselapsi kuus. Jaan näitab naeratades fotosuurendusele seinal, kui pojad veel marakratieas olid. Aeg läheb ju ruttu...

Mõlemad on pühendunud isetegevuslased

Noorusaastatest saadik on briljantpaar kiindunud isetegevusse.

Hilja lõi rahvatantsurühma ja juhendas tantsijaid, Jaan mängis puhkpillior-

kestris trompetit. Mõlemad laulsid kooris. Jaan räägib heldimusega, kuidas hea tava oli kolhoosnike puhkpilliorkestriga nende viimsel teekonnal saata. Ei, seda ei tehtud raha pärast, vaid austusest ja tänutundest lahkunu vastu. Jaan Reiman laulab praegu Osula segakooris tenorit ja mängib Osula rahvapilliansambli kitarri.

Jutuajamise sees uurin nii pika kooselu saladusi. Mida tasuks meeles hoida abielluvatel noortel?

Jaan ja Hilja arvavad, et eks 60 aasta sees ole eriarvamusi ette tulnud. Kunagi aga ei ole mõtet olnud lahku minna.

Hilja: «Liiga kergelt lahutatakse. Üks tüli – ja kohe lahku! Noortele tabub südamele panna, et iga väikese nagina peale lahku ei minda.» Jaan: «Targem annab järele. Alati on võimalik koosmeel leida.»

Lõpetuseks tänavad Jaan ja Hilja Reiman kõiki, kes aitasid nende väärrika pulma-aastapäeva tõeliseks briljandiks muuta.

Meie rahvatantsijad esinesid Narva-Jõesuu linnapäevadel

REET KÄÄR, *Mari tantsija MAARIKA ROSENBERG, tantsurühmade juhendaja*

Sulbi naisrühm Mari ja Osula segarühm said 7. augustil tantsida Narva-Jõesuu linnapäevadel. Reis Eestimaa teise otsa võimaldas meil ka linna-kesega tutvuda, sest pooled meie tantsijatest olid seal esimest korda.

Tantsisime remonti ootava kuursaali esisel muruplatsil. Esinesime poole tunnise kavaga.

Alustasime esivanemate tantsudega ja lõpetasime «Tuljakuga», vahepeale mahtusid autori- ja meeste peotantsud.

Tantsida oli mõnus, kuigi vaatajaid olid pisut vähem kui õhtusel kontserdil, kus pealava oli estraadimuusikute päralt.

Pealtvaatajad tänasid meid tugeva aplausiga ning mõned neist koguni personaalselt.

Pärastlõunal oli rongkäik koolimaja juurest peatänava kaudu parki, kus toimus päevade ametlik avamine.

Rongkäigus olime kõik rahvariites ja lehvitasime vaatajatele Eesti lipukestega.

MTÜ Kodanikukoo-

lituse inimesed märkisid hiljem, et meie esindasime Narva-Jõesuu linnapäevadel ainsatena eesti kultuuri.

Järgmisel päeval tutvustas MTÜ Kodanikukoolitus Ida-Virumaa koordinaator Irina Oleinitš meile Narva-Jõesuu linna.

Veidi üle 3000 elaniku-ga linnake ulatub rannast kaugele mändide alla, kus Nõukogude ajal olid üleliidulised pioneerilaagrid ja kuhu nüüd on kerkinud eramud.

Hooldatud õuedega uhkeid eramuid nägime ka peatänava ja ranna vahelisel alal ning sealt edasigi, kuid kortermajade ümbrus ei olnud nii korras.

Narva-Jõesuu tõmbe-number on kindlasti ilus ja pikk rannajoon, kuhu mahub palju suvitajaid. Eesti keelt kuulsime linnas jalu-tades väga vähe.

Läinud aasta lõpul oli Roosu talu vabaajakeskuses MTÜ Kodanikukoolitus ja Kodukant Võrumaa ühisprojekti raames grupp huvilisi Narvast ja Narva-Jõesuust, kellele esinesid nii Mari kui ka segarühma tantsijad.

Kuna külalistele meeldisid meie tantsud, tekkiski mõte minna Narva-Jõesuu linnapäevadele esinema.

Foto: Maidu Jaason

Sõmerpalu valla tantsijad Narva-Jõesuu linnapäevadel.

Osula eakad seltskonnatantsijad käisid Pikajärvel jalga keerutamamas

AITA KÄNGSEPP, *Osula tantsuringi juhendaja*

16. augustil toimus Põlva maakonnas Valgjärve lähedal Pikajärve mõisas eakate tantsupäev «Tantsin läbi elu», kus osales ka Osula seltskonnatantsuring Ummamuudu.

Eakate tantsupäev Pikajärvel lõppes ühistantsuga «Hüvasti, Rosianna!»

Tantsupäeval osalesid tantsurühmad neljast maakonnast – Võru, Põlva, Valga ja Tartu maakonnast.

Päev lõppes Kirile ja Karoli Loo kontserdiga «Laulame südame rõõmsaks». Kontserdi kavas oli rahvamuusika ja kõigil oli võimalus kaasa laulda.

Tantsupäeva lõpus avaldasid tantsijad soovi muuta selline eakate tantsupäev kenaks igasuviseks traditsiooniks.

Tänavused 1. klassi astujad Sõmerpalu vallas

Osula põhikool

1. Gertin Aher
2. Taavi Arulepp
3. Mari Hera
4. Lauren Jaanus
5. Kätlin Keem
6. Hanna Klaanberg
7. Kaur Kreevald
8. Jürgen Lehepuu
9. Erna-Heleene Mölder
10. Maria Lotta Saamo
11. Hanna-Lysette Tækker
12. Anna-Liisa Variko
13. Deivid Vunder

Klassijuhataja on Laine Värnik

Osula põhikooli kooliaasta avaaktus toimub 1. septembril kell 9.

Sõmerpalu põhikool

1. Anita Laanejõe
2. Andre Piigli
3. Gerli Saarme

Klassijuhataja on Marju Sarapuu

Sõmerpalu põhikooli kooliaasta avaaktus toimub 1. septembril kell 9.

Suvised spordivõistlused noortele

AIGE ULJAS,
noorsootöö korraldaja

18. juulil said Sõmerpalu valla noored kokku Osula staadionil, et pidada pimevõrkpalli turniiri. Selle korraldas Sõmerpalu valla noortevolikogu koos noorsootöö korraldajaga.

Pimevõrkpalli (lābipaistmatu võrguga) mängis seitse seitsmeliikmelist võistkonda, parimaks osutus Muuga võistkond. Loodame pimevõrkpalli turniiri korrata.

Pimevõrkpalli turniiril osalenud Sõmerpalu valla noored.

12. augustil korraldasime noortele Osula põhikooli mänguväljakul märja svammi võistluse.

Võistluse jaoks vajaliku vee toimetas mänguplatsile Võhandu POÜ.

Võistlusest võttis osa

nooremast vanuserühmast kolm ja vanemast vanuserühmast kaks viieliikmelist võistkonda.

Valla koolide lõpetanud õpivad edasi

Osula põhikooli lõpetanud:

Ivo Kuusk – Võrumaa kutsehariduskeskus
Rauno Kärssin – Parksepa keskkool
Elina Laks – Nõo reaalgümnaasium
Mirjam Lindmets – Võru Kesklinna gümnaasium
Jüri Luuka – ei jätka õpinguid
Tairi Maidla – Tartu kutsehariduskeskus
Maiu Mängli – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Sander Oja – Võru Kesklinna gümnaasium
Marleen Ojaots – Võru Kesklinna gümnaasium
Risto Parker – Tartu kutsehariduskeskus
Eliis Paulus – Tartu kommertsgümnaasium
Piret Rummi – Võru Kesklinna gümnaasium
Mariliis Räs – Hugo Treffneri gümnaasium
Aivar Sisask – Võrumaa kutsehariduskeskus
Lauri Sisask – Võrumaa kutsehariduskeskus
Sander Soon – Võru Kreutzwaldi gümnaasium

Sõmerpalu põhikooli lõpetanud:

Therese-Eliise Allekõrs – Antsla gümnaasium
Oliver Haan – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Martin Haug – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Janek Jõgiste – Võrumaa kutsehariduskeskus
Janeli Jürgenson – Olustvere põllundus-teeninduskool
Kristjan Kalmet – Valgamaa kutsehariduskeskus
Rasmus Kannes – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Liis Kongo – Võru Kesklinna gümnaasium
Rivo Mängli – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Herki Ojaots – Vana-Antsla kutsekeskkool
Genri Petrov – Tallinna merekool
Kristi Pärt – Võru Kreutzwaldi gümnaasium
Markus Reiljan – Valgamaa kutsehariduskeskus
Aiky Solondin – Võru Kesklinna gümnaasium
Merlin Tobreluts – Antsla gümnaasium

Nõustamiskeskus muredega inimestele

Võru linnas (Liiva 21) on avatud nõustamiskeskus, kuhu võivad oma muredega pöörduda ka Sõmerpalu valla inimesed.

Nõustamiskeskus loodi Euroopa sotsiaalfondi rahastatava projekti «Mures inimestele ja nende pereledele nõustamise pakkumine» raames.

Keskus pakub mitmesuguseid nõustamisteenuseid: psühholoogiline nõustamine, perenõustamine, võlanõustamine, sotsiaalnõustamine.

Nõustamine on inimestele tasuta.

Igal nõustamisteenust osutaval spetsialistil on keskuses kasutada ruum, mis sobib nii individuaalseks kui ka paari- ja perenõustamiseks ning mis võimaldab privaatsust.

Nõustamiskeskus on avatud E, T, K, R kella 10–17, N kella 11–18.

Nõustamiskeskuse töötajad vastavad täiendavatele küsimustele tel 782 2424.

HELEN METSMA,
valla sotsiaalnohunik

Euro tulek ei too probleeme, kui end selleks ette valmistada

Kaheksateist aastat tagasi röömustasime selle üle, et saime pärast pikki aastaid oma raha – Eesti krooni. Nüüd ootab meid uus muudatus. Selleks et Euroopas paremini läbi lüüa, liitume eurosooniga ja alates 1. jaanuarist 2011 on meil kasutusel euro.

Enamik meist on küll rahavahetusega juba tuttav, kuid seekordne rahavaheutus erineb märgatavalt eelmisest.

Oluline erinevus on see, et 18 aastat tagasi sai raha vahetada ainult ühel päeval.

Seekord kehtib Eesti kroon paralleelselt euroga kaks nädalat ja soovi korral on võimalik sularahakroone eurodeks vahetada ka enne uut aastat.

Kui eelmisel korral oli piirang, et rublasid sai kroonideks vahetada ainult 150 krooni eest, siis seekord piirangud puuduvad.

Eurole üleminekuga seoses pensionid ja toetused ei tõuse ega lange. Samuti ei muutu toodete ja teenuste hinnad.

Kuna kõik asjad tunduvad olevat väiksema hinnaga (praegune hin-

nanumber tuleb jagada 15,6466ga), siis on inimestel (esialgu) risk rohkem raha kulutada.

Kuna rahatähed ja müntid on uued ja harjumatu, siis võib suurenda pettuste arv.

Seepärast on soovitatav esmalt selgeks õppida uute rahatähtede turvaelemendid ja alles siis hakata sularahaga arveldama. Eriti tähelepanelikud peaksid olema vanemad inimesed.

Kindlasti on lihtsam tasuta panga kaudu. Kellel veel pole pangas arvelduskontot või kes ei kasuta pangakaarti, sellel soovitan need kasutusele võtta. Sellisel juhul pole eurole üleminekul probleeme.

Arve kaduva krooni kohta
31.05.2010 seisuga oli Eestis ringluses oleva sularaha kogusumma 9305,6 miljoni krooni.

Sellest oli 78 miljonit pangatähte koguväärtuses 9142,6 miljonit krooni, 456,9 miljonit münti koguväärtuses 154,8 miljonit krooni, 170 000 meenemünti koguväärtuses 8,2 miljonit krooni.

Iga Eesti elaniku kohta oli ringluses sularaha 6944

krooni, 58 pangatähte ja 341 münti.

Kontorahas toimub eurole ülemineku koheselt: ülemineku perioodi ei ole, kõik kroonikontod konverteeritakse automaatselt eurokontodeks.

Sularahale kehtib kahe nädalane (14 päeva) paralleelkäibe periood. Kroonid vahetatakse eurodeks Eesti Panga ametliku keskkursiga.

Eraisikutele rahavaheutusena mingeid otseseid kulusid ei kaasne.

Sularahautomaatides asendatakse kroonid eurodega 24 tunni jooksul. Kroonid kõrvaldatakse käibelt pangakontorite ja jaekaubanduse kaudu.

Infot euro kohta

Euro rahatähed erinevad kroonist. Suurimaks pangatäheks on 500eurone, mille väärtus võrdub 7823,3 krooniga. Väikseimaks pangatäheks on viieeurone, mille väärtus võrdub 78,23 krooniga.

Müntide osakaal tõuseb olulisel määral. Euro müntidega asenduvad 2-, 5-, 10-, 25- ja osaliselt 50kroonine pangatäht.

Eesmärgiks on anda

elanikkonnale võimalus tuua münte panka enne 1. jaanuari 2011, et vähendada sularaha vahetamise koormust pärast seda. Mündikampaania toimub oktoobris-novembris 2010 (samal ajal toimub vastav infokampaania).

Pangad võtavad elanikkonnalt münte vastu teenustasuta.

Mündid loetakse pangakontoris iseteeninduslikul mündimasinal ja antakse tellerile kinnises kotis hili semaks ülevõtmiseks.

Alates 1. detsembrist pakuvad pangad võimalust vahetada kroone eurodeks keskkursiga ja ilma teenustasuta.

Eesmärk on vähendada pärast 1. jaanuari koormust nii kaubandus-, teenindus- kui ka krediitiasutustes.

Pangad müüvad stardipakkidena kilepakendeis münte.

Neid pakendeid valmistatakse vähemalt 500 000 ehk umbes üks stardipakk iga leibkonna kohta.

Pakend sisaldab 41 euro münti (kõiki nimiväärtusi) koguväärtusega 12,78 eurot ehk 199,96 krooni. Paketi müügihind on 200 krooni. Müügilimiit on viis tükki

iga ostja kohta.

Paralleelkäibe perioodil saab maksta nii Eesti kroonide kui ka eurodega. Vahetusraha antakse üldjuhul eurodes.

Kaubandusvõrku ei tohiks koormata müntidega (poodi on võimalik anda münte kõige rohkem 20 krooni eest).

Krediitiasutused vahetavad kuus kuud pärast 1. jaanuari kroone eurodeks piiramatul hulgal, keskkursiga ja ilma teenustasuta. Eesti Pank vahetab krooni pangatähti ja münte eurodeks tähtajatult ja piiranguteta.

Soovitusi eurole ülemineku ajal

Suurema koguse sularaha vahetamiseks tasub ainult pangakontorit kasutada.

Paljude euroriikide kogemuse põhjal võib arvata, et ka Eestis tekivad «heategijad», kes vahetavad kroone eurodeks kasuliku kursiga. Tegelikult saab nende käest valeraha.

Arvestades seda, et sularaha vahetamisel piiranguid pole, võib seda rahulikult teha pankades ja kartmata, et raha kaotab väärtuse.

Vajadusel korral saab raha vahetada juba alates detsembrist, münte oktoobris-novembris ja kuni 30. juunini 2011. Hiljem peab raha vahetamiseks Eesti Panga teenuseid kasutama.

Informatsiooni eurole ülemineku kohta levitavad televisioon ja ajakirjandus, lisaks saadetakse kõikidele leibkondadele eurole ülemineku teatmik ja eurokalkulaator.

Eesti Pank koostöös Euroopa keskpangaga saadab informatsiooni eurorahatähtede ja müntide kohta. Sotsiaalministeerium saadab spetsiaalse infomaterjali pensionide ja sotsiaaltoetuste saajatele.

Kui ikka tekib küsimusi, siis on Internetis lehekülge euro.eesti.ee, kus on eurole ülemineku kohta palju infot.

Euroinfo tasuta telefoninumber on 800 3330.

Probleemide korral võivad meie valla inimesed helistada ka tel 786 8809, 522 6282 (euro kasutuselevõtu koordinaator Sõmerpalu vallas) või tel 786 8801, 506 3254 (vallavanem).

KAIDI JÄRVPÖLD

Tööaktiveerimiskeskus puuetega tööealistele ja pikaajalistele töötutele

Võrus avatakse tööaktiveerimiskeskus, mis osutab aktiveerivaid ning toetavaid teenuseid puuetega tööealistele inimestele ja pikaajalistele töötutele.

Tööaktiveerimiskeskusesse luuakse kaitsitud töötamise töötoad. Need on mõeldud inimestele, kes oma puude tõttu või muul põhjusel ei suuda kas praegu või üldse kunagi töötada avatud tööturul pakutavatel töökohtadel.

Kaitstud töötubades tagatakse inimesele turvaline õhkkond, võimalus töötada osalise (inimesele sobiva) tööajaga ja omandada individuaalsel juhendusel uusi tööoskusi.

Projekti raames avatakse õmblus- ja käsitöö-

tuba ja puidutöötuba.

Lisaks tubastele töödele on kaitstud töötamise raames võimalik teha hooajalisi töid: haljasalade korrasoid, lehtede koristus jne. Töökeskuses toetavad kliente kolm tugisikut.

Tööaktiveerimiskeskuse üheks ja väga oluliseks osaks on inimeste rehabilitatsioon.

See tähendab erinevate spetsialistide (sotsiaaltöötaja, psühholoogi, tegevusterapeuti) pakutavat toetust, et inimene julgeks töö otsimist alustada.

Spetsialistid pakuvad toetust ja abi kogu töötsimise ajal. Nad hoolitsevad ka selle eest, et pärast ebaõnnestunud töökatsut ei jääks inimene toetuseta.

Tööaktiveerimiskeskuses käimiseks makstakse

inimesele sõidutoetust.

Kvalifikatsiooni tõstmiseks toimuvad projekti käigus koolitused Võrumaa kutsehariduskeskuses järgmistel erialadel: abi-aednik (haljastus), kinnisvara hooldus (abitööline) ja puhastusteenindus, abikokk, puidutööd ja sadulsepatööd, õmblemine ja lapitehnika, maalimine (portselanimaal, siidimaal) ja viltimine, ettevõtluskoolitus.

Lõuna-Eesti erihoolusteenuste keskuse all tegutsev Võrumaa töökeskus ja klubi Mosaiik asuvad Võru linnas Tartu 23 teisel korrusel.

Rohkem informatsiooni projekti kohta saab küsida projektijuht Epp Sõnalt tel 5303 4067, epp.sona@ehtk.ee või töökeskuse koor-

dinaatorilt Raina Kurgilt

tel 5305 1067, raina.kurg@ehtk.ee.

Samadel telefonidel ja e-posti aadressidel palume ühendust võtta ka sihtgrupi liikmetel ja neil, kes teavad inimesi, kes vajavad sellist kompleksset lähenemist.

Tööaktiveerimiskeskuse loomine on osa Lõuna-Eesti erihoolusteenuste keskuse kaheaastasest projektist «Töövõimaluste suurendamine Võrumaal kompleksse lähenemise mudeli abil».

Projekti rahastatakse Euroopa sotsiaalfondide meetmest 1.3.1.

TÖÖAKTIVEERIMISKESKUS

Oled kui värvuke väike,
varsti lusti ja vallatut täis.
Paitab sind õrnalt päike,
maailm muretu näib.

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Kristi ja Armi Serv
poeg **MARTIN**

Rita Käär ja Allan Savi
tütar **VIKTORIA**

Helina Kärgeberg ja Allar Asi
poeg **ATS ASSER**

Õnne sünnipäevaks!

Aeg su juustesse puistanud on hõbehalli, rahulikult tiksud ajakell.
Olgu ikka rõõmurikkad aastad, mis on läbi käia sul!

September

Oktoober

Linda Leius 92

Adele-Aliide Asi 93

Miralda Helstein 86

Elfriede Toom 92

Voldemar Hausmann 83

Renate Jaanimägi 87

Valter Raudsepp 83

Roosi Siliksaar 84

Hilja Reiman 83

Heljula Plangi 84

Linda Pommer 82

Endla Sarapuu 82

Meida Rimmelga 80

Silvia Värnik 75

Milvi Lepistu 75

Allen Astel 70

Are Koovik 65

Ettevaatust, elektriseadmete vargad!

JAANUS TIISVEND,
Eesti Energia jaotisvõrgu
käiduosakonna juhataja

Elektriseadmete vargad on põhjustanud eluohutlikke olukordi nii endile kui ka mänguhuos rüüstatud paikadesse sattunud lastele.

Juhtmevarguste puhul on tavaline, et vargad lahkuvad kiirustades ja jätvad lahtised, pinge all olevad juhtmed ripakile. Lapsed võivad neid aga hiljem niisama uudishimust näppima minna.

On teada mitu juhtumit, kui alajaama sisse murdnud vargad on jätnud lahkudes alajaama ukse lahti ja see on meelitanud sinna lapsi. Hiljuti oli isegi üks selline juhtum, kui viidi minema terve alajaama rauduks koos piitadega.

Elektriseadmete vargad on põhjustanud eluohutlikke olukordi ka endile.

Eesti Energiale on teada näiteks selline juhtum, kui alajaamast vaske varastades võtsid vargad pinge all olevast esemest kinni, mille tagajärjel üks neist hukkus. Üks teine teadaolev õnnetult lõppenud juhtum: var-

gad läksid tööriista kasutamiseks elektrit varastama, puutusid ekslikult kõrgepinge all olevaid juhtmeid ja said selle tagajärjel tõsiseid tervisekahjustusi.

Lisaks on vargad läinud jõutrafode kallale. Metallisaamise sooviga lammutatakse seade ja seadmes olev õli valgub laiali, millega võib kaasneda otsene oht keskkonnale – reostus.

Kahju kannatavad nii kliendid kui Eesti Energia
Elektrivaraste tegevuse mõju ei piirdu aga ainult Eesti Energiale tekitatud kahjuga. Enamasti kaasnevad vargustega ulatuslikud elektrikatkestused, mis tekitavad meie klientides suurt pahameelt.

Lisaks võivad elektrikatkestuste tõttu otseselt kahju saada ka meie kliendid.

On näiteid, kui Eesti Energiale tekitatud otsene kahju on väike, kuid märkimisväärset kahju on kannatanud kliendid. Näiteks tekkis ühest alajaamast varastatud 1500kroonise vasejupi tõttu olukord, et elektrisüsteem läks rikki ja ümbruskonna majapidam-

mistes hävis seetõttu umbes 200 000 krooni eest olme-elektroonikat.

Elektrivargad tekitasid eelmisel aastal Eesti Energiale otseselt kahju rohkem kui pool miljonit krooni.

Kahtluste korral helistage 1343

Kahjuks näitas aasta algus, et varguste arv kasvab. Suure tõenäosusega on see tingitud töötuse kasvust.

Viimasel ajal on Lõuna-Eestis sagenenud ka õhu-liineide vargused.

Üllatusrohke võib olla kevadine käik suvekodusse, kus ilmneb, et voolu pole ning juhtmed on varastatud.

Soovitame külma närvi säilitada ja Eesti Energiat elektri puudumisest kohe teavitada. Kindlasti tuleks teavitada ka sellest, kui näete suvilapiirkondades elektriohjetega seotud kahtlast tegevust.

Palju elektriga seotud õnnetusi on ära hoitud tänu sellele, et juhuslikud pealtnägijad on varaste tegevusest Eesti Energiat või politseid teavitanud.

Näiteks on nähtud lahtisi

alajaamauksi ja öisel ajal erariietes inimeste kahtlast tegevust avatud kilpide juures.

Kahtlane võib olla igasugune väljaspool tööaega ja pimedas, ilma valgustuseta toimetamine Eesti Energia elektriohjetidel.

Lisaks peaks kahtlust äratama see, kui inimesed on erariietes ja eraautodega.

Energia töötajad ja meie lepingupartnerid kannavad alati spetsiaalset logodega märgistatud tööriietust ja sõidavad logoga märgistatud autodega.

Nendel volitatud inimestel on alati kaasas töötõendid, mida võib vajadusel ettenäitamiseks küsida.

Sellistest kahtlasena tunduvatest tegudest palume kindlasti esimesel võimalusel teatada kas Eesti Energia rikketelefonil 1343 või politsei numbril 110. Teie telefonikõne võib ära hoida mõne elektriga seotud õnnetuse või päästa inimelu.

Elu on teadmata tee, keegi ei tea, kus lõpeb see...

Mälestame meie hulgast lahkunud

Helgi Kähri

Kirikuteated

On ju seegi Jumala and igale inimesele, et ta võib süüa ja juua ning nautida head, hoolimata kogu oma vaevast. Kg. 3:13

22. augustil kell 14 Urveste koguduse viimase kõstri Jaan Allikvee 100. sünniaastapäevale pühendatud koosolemine Urveste pastoraadis, kell 16 Urveste kirikus orelikontsert. Oreliil Elke Unt.

29. augustil perejumalateenistus ja laste õnnistamine eelolevaks kooliaastaks kell 11 Urveste kirikus, kell 16 Antsla palvemajas, kell 17.30 Antsla tervisekeskuses.

5. septembril jumalateenistus kell 11 Urveste kirikus, kell 16 Antsla palvemajas (kaetud on armulaud), kell 18 Sõmerpalu hooldekodus.

11. septembril kell 13 Urveste kirikus Antsla keskkooli/gümnaasiumi 65. sünnipäevale pühendatud jumalateenistus. Teenivad vilistlased Joel Luhamets, Sulev Sova ja Üllar Salumets.

12. septembril leskedepüha jumalateenistus kell 11 Urveste kirikus, kell 14 Heimtali kirikus, kell 16 Antsla palvemajas.

19. septembril jumalateenistus kell 11 Urveste kirikus, kell 14 Kraavi kirikus.

26. septembril jumalateenistus kell 11 Urveste kirikus, kell 16 Antsla palvemajas.

ÜLLAR SALUMETS, Urveste koguduse õpetaja

Väljaandja: Sõmerpalu Vallavalitsus, Trükk: AS Võru Täht

Sõmerpalu klubis tuleb kohviõhtu 18. septembril kell 20. Tantsuks mängib ansambel Sulatsõ.

25. septembril algusega kell 10 Sulbis Sõmerpalu vallas Võrumaal

MIHKLILAAT

• Müügil isetehtud, isetoodeid kaup • Istikud • Vanakraamiturg • Õnneloos, oksjon • Õpituba (mahekosmeetika) • Rodeohärg, ronimissein • Kapsariivimisvõistlus • Laadasupp ja pannkoogid

Päeva juhhib Margus Abel, üritus toimub iga ilmaga.

Info ja registreerimine tel 5625 4021 (Kristel Lall).

Korraldaja MTÜ Sulbi Maaraha Selts.

Projekti toetavad Sõmerpalu Vallavalitsus ja kohalikud ettevõtjad.

